

Ministerieel besluit tot definitieve bescherming als archeologische site van de schans van Korspel in Beringen (Beverlo)

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED,

Gelet op het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.1.1;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;

Gelet op het ministerieel besluit van 8 februari 2018 tot voorlopige bescherming als archeologische site van de schans van Korspel in Beringen (Beverlo);

Gelet op het openbaar onderzoek dat gehouden is van 16 maart 2018 tot en met 14 april 2018 en waarvan de behandeling van de opmerkingen, bezwaren en het advies van de gemeente is opgenomen in bijlage;

Overwegende dat het waarderend onderzoek, uitgevoerd door Raap Archeologisch Adviesbureau in opdracht van het agentschap Onroerend Erfgoed en waarvan de resultaten zijn opgenomen in het beschermingsdossier, de erfgoedwaarde van de schans van Korspel aantoont;

Overwegende dat de schans van Korspel archeologische waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

De oudste vermelding van de schans van Korspel dateert uit 1607. Ze werd opgericht door de lokale boerenbevolking om zich te beschermen tegen rondtrekkende bendes en legers tijdens de Tachtigjarige Oorlog. Over de geschiedenis en interne structuur van schansen is maar weinig bekend. Doordat schansen in feite 'minidorpen' zijn, bieden ze uitzonderlijke informatie over het leven van de plattelandsbevolking in de 17de en 18de eeuw. De schans van Korspel is goed in het landschap bewaard gebleven en werd nooit bebouwd. Het nog bewaard gebleven archeologisch bodemarchief is de voornaamste overgebleven bron van informatie om de oprichting van en de organisatie binnen schansen te kunnen begrijpen,

BESLUIT:

Artikel 1. Met toepassing van artikel 6.1.1 tot en met artikel 6.1.11 van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 6.2.1 van het Onroerenderfgoedbesluit van 16 mei 2014 worden de volgende onroerende goederen definitief beschermd als archeologische site:

de schans van Korspel, Groenhoekstraat zonder nummer in Beringen (Beverlo), bekend ten kadaster: Beringen, 6de afdeling, sectie B, perceelnummers 1445, 1446 en 1447A.

De definitief beschermde onroerende goederen zijn aangeduid op het plan dat als bijlage bij dit besluit wordt gevoegd.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van de definitief beschermde goederen wordt als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Art. 2. De archeologische site heeft archeologische waarde.

De erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken van de archeologische site zijn:

- 1° op de Atlas van de buurtwegen is de schans van Korspel nog goed herkenbaar als een omgracht perceel. De parcelering op de atlas van de buurtwegen komt zo goed als overeen met het huidige kadaster. In de actuele parcelering is de schans van Korspel dus nog duidelijk waarneembaar. De kadastrale indeling is niet meer veranderd en dus een belangrijk relict. Bovendien is het terrein nog steeds eigendom van de gemeente Beringen. Ook de eigendomstoestand verwijst dus nog naar het verleden van de schans als gemeenschapsbezit;
- 2° zowel met het blote oog als op het Digitaal Hoogtemodel Vlaanderen (DHM) is het schanslichaam nog herkenbaar door de hogere rechthoekige bolling in het landschap. Het terrein van de schans is in gebruik als weide. De gracht is met het blote oog nog moeilijk waar te nemen. De noordelijke gracht is nog enigszins te herkennen als een laagte tussen het schanslichaam en een hogere meer noordelijke gelegen kop. In de kadastrale parcelering is de gracht wel nog duidelijk herkenbaar;
- 3° het schanslichaam heeft een omvang van 65 meter bij 43 meter en is gedeeltelijk opgehoogd. Het schansterrein vertoont een duidelijke bolling en helt af naar de grachten. De oostelijke, westelijke en zuidelijke gracht hebben een breedte van respectievelijk circa 10 meter, 8 meter en 9 meter. De noordelijke gracht heeft een trapsgewijze opbouw. De grachten hebben een bijna constante diepte, ze zijn tot circa 1,5 meter diep uitgegraven.

Art. 3. Voor de beschermde archeologische site gelden de volgende beheersdoelstellingen:

- 1° de bescherming van de schans van Korspel als archeologische site beoogt in de eerste plaats een behoud *in situ* van de nog aanwezige archeologische sporen (het bodemarchief);
- 2° de belangrijkste bedreigingen waaraan deze schans kan worden blootgesteld zijn bodemingrepen en erosie. De schans van Korspel is in gebruik als grasland. Door het gebruik als grasland wordt de erosie van het schanslichaam tot een minimum beperkt en bevindt de archeologische site zich in een stabiele situatie. Algemeen wordt dan ook aanbevolen de huidige grasbegroeiing van de schans te handhaven en het schansterrein zelf niet met bomen of struiken te beplanten;
- 3° vooral landbouwactiviteiten met een ingreep in de bodem vormen een bedreiging, zowel voor landschappelijke als archeologische erosie. Diep bewerkte grond is immers gevoelig voor erosie. Aangezien de archeologische overblijfselen zich dicht onder het maaiveld kunnen bevinden wordt aanbevolen alle werkzaamheden met een ingreep in de bodem te vermijden;
- 4° ook een verlaging van het grondwaterpeil kan een bedreiging vormen voor het archeologisch bodemarchief. Bij een vernatting van het gebied worden ook de organische resten beter bewaard;
- 5° visueel is enkel nog het schanslichaam min of meer te herkennen in het weiland. Het is dan ook belangrijk dat deze waarneembaarheid behouden blijft en het relief niet wordt gewijzigd. De schansstructuur is nog goed waarneembaar in de huidige perceelsstructuur. Deze structuur dient dan ook behouden te blijven;
- 6° het gebruik van een metaaldetector om archeologische vondsten met metalen component op te sporen dient daarom te gebeuren door een erkende archeoloog of door een erkende metaaldetectorist onder de autoriteit van een erkende archeoloog, en dit enkel in het kader van een onderzoek vanuit wetenschappelijke archeologische vraagstelling, of in functie van de opmaak of de uitvoering van een archeologienota.

Art. 4. De zakelijkrechthouder en de gebruiker van de beschermde archeologische site zijn verplicht de instandhouding en het onderhoud ervan te verzekeren door:

- 1° het goed als een goede huisvader te beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen tegen schade ten gevolge van brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind of water;

- 2° de toestand van het goed regelmatig te controleren;
- 3° regulier onderhoud uit te oefenen;
- 4° onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen te nemen in geval van nood.

Art. 5. Voor de volgende handelingen aan de beschermde archeologische site moet een toelating worden aangevraagd:

- 1° het wijzigen van het microreliëf;
- 2° elke handeling die een aanzienlijke wijziging van de landschapskenmerken tot gevolg heeft;
- 3° graafwerken in functie van het bouwen, verbouwen of heropbouwen van constructies;
- 4° het plaatsen van ondergrondse leidingen;
- 5° het aanleggen of wijzigen van wegen en paden;
- 6° het aanplanten, vellen en ontstronken van bomen en struiken;
- 7° het scheuren van grasland of het omzetten van grasland in akkerland;
- 8° het eerste diepploegen, diepwoelen en diepspitten (namelijk het scheuren van de ploegzool zonder dat bodem naar boven wordt gebracht en omgeploegd) van akkerland met andere woorden grondbewerking dieper dan 30 cm.

Er is geen toelating vereist voor het onmiddellijk nemen van passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood, noch voor de uitvoering van regulier onderhoud.

Brussel,

17 JULI 2018

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS